

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЧЕКАН О. І. Теоретико-методологічні аспекти освітнього процесу сучасного дошкільника з ООП	211
ЧЕКАН О. І., ДОЧИНЕЦЬ Г. Д., ВОВЧОК В. М. Ігрова діяльність як чинник розвитку зв'язного мовлення дітей із ЗНМ	213
ЧЕКАН О. І., ЛУКАЧИНА Л. В., ЧУБИРКО К. Я. Наукові підходи щодо розвитку ігрової діяльності у дитини- дошкільника, що має ООП	215
ЧЕКАН О. І., МАРКУСЬ Ю. М., МАТЬОЛА І. В. Особливості пізнавальної діяльності дітей з ООП	216
ЧЕРЕПАНЯ М.Т. Соціальні інституції Закарпаття першої половини ХХ століття	218
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., МАТЕНЬКО Д. Театралізована діяльність у ЗДО як засіб музично-естетичного розвитку дітей	220
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ЧЕХ Н. Особливості формування соціально-моральної особистості в умовах співпраці закладу дошкільної освіти і сім'ї	222
ЧОВРІЙ С. Ю. Актуалізація ретродосвіду присвоєння кваліфікації вчителям початкових шкіл на Закарпатті (друга половина ХІХ – 40-і роки ХХ століття)	224
ШВАРДАК М.В. Особливості прийняття управлінських рішень керівником закладу освіти	226
ШВАРДАК М. В., ГИЧКА Т. І. Якість освіти: суть поняття та особливості оцінювання	227
ШКРІБА С. Стежками дитинства Івана Ющука	229
ШУТІЙ М.В., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. Використання методів проблемного навчання на уроках у початковій школі	231

РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

БАРЧІЙ М.С., ВОРОНОВА О.Ю. Психологічні аспекти дистанційного навчання в сучасних умовах.....	234
БОБИРЕВА О.С. Концептуальний, змістовий та процесуальний рівень розробки інтерактивних технологій під час формування фахової компетентності у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.....	236
БРЕЦКО І. І., ВАРГА В.С., БУЧМЕЙ І.І. Психологічні особливості становлення емоційної компетентності студентів.....	238
ВАРГА В.-Д.М., БАРНА Х.В. Характеристика рівнів загального недорозвинення мовлення.....	240
ВАРГА В.С., БУЧМЕЙ І.І., КИСЛЯК Н.С. Психологічні особливості старшого шкільного віку.....	241
ВЛАСЮК С.І., ЧЕРЕПАНЯ Н.І. Фактори впливу на формування психофізичного здоров'я дітей дошкільного віку.....	243
ГАВРИШКО С.Г., ІЛЬКАНИЧ Н. М. Особливості мотивації учнів початкової школи до занять фізичними вправами.....	245
ГАРАПКО В. І. Роль групової роботи у навчанні писемного мовлення англійською мовою старшокласників.....	247
HERSTSOVSKA N., HUDACHEK V. Components of the content of lexical competence.....	249
ГЛАГОЛА Є., ТЕЛИЧКО Н. Комунікативний підхід як основа методики формування англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи.....	250
ДЕЯК В.В., ІВАНОВА В.В. Психолого-педагогічні засади словесної творчості дітей дошкільного віку.....	252

**АКТУАЛІЗАЦІЯ РЕТРОДОСВІДУ ПРИСВОЄННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ВЧИТЕЛЯМ ПОЧАТКОВИХ ШКІЛ НА ЗАКАРПАТТІ
(ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ – 40-І РОКИ ХХ СТОЛІТТЯ)**

Реалізації основних вимог сучасного суспільства та потреб у вдосконаленні освіти сприятиме об'єктивний історико-системний аналіз ретродосвіду національної освіти, що розширить можливості визначення перспектив реформування української освіти в контексті єдиного європейського освітнього простору. Вагомого значення набуває історико-регіональний вимір вивчення досвіду діяльності освітніх установ, зокрема Закарпаття, де в силу історичних обставин, крім напрацьованих власних здобутків, були реалізовані європейські освітні моделі. Впродовж досліджуваного періоду територія сучасного Закарпаття входила до складу різних держав Австро-Угорської монархії (1867–1919), Чехословацької Республіки (1919–1938), Угорщини (1939–1944 рр.), кожна з яких реалізувала свою державну політику в сфері освіти та шкільництва.

Різні аспекти проблеми становлення та розвитку освіти Закарпаття були предметом наукових розвідок: В. Гомонная, І. Гранчака, Д. Данилюка, В. Задорожного, А. Ігната, М. Кляп, М. Кухти, П.-Р. Магочія, Г. Розлуцької, В. Росула, П. Стрічика, М. Талапканича, Ч. Фединець, В. Химинця, В. Худанича, О. Фізеші та ін. Проте особливості системи підготовки вчителів початкових шкіл та підвищення їх педагогічної кваліфікації в умовах зміни державної влади та територіальної приналежності закарпатських земель (друга половина ХІХ – 40-і роки ХХ століття) залишаються актуальними для сьогодення та потребують подальшого вивчення.

У досліджуваній нами період на території сучасного Закарпаття підготовку вчителів здійснювали три заклади педагогічної освіти: Ужгородська греко-католицька півце-учительська семінарія (заснована 1793), Ужгородська греко-католицька жіноча учительська семінарія (заснована 1902) і Мукачівська державна учительська семінарія (заснована 1914).

Ще у 1868 р. парламент Угорщини прийняв освітній закон, який увійшов в історію як Закон ХХХVІІІ або як Закон Йозефа Етвеша (угор.: Eötvös József) – міністра релігії та народної освіти Угорщини. Закон забезпечив проведення реформування системи освіти, зокрема, у зв'язку зі створенням учительських семінарій, увів категорію кваліфікованих вчителів, які покликані були фахово вирішувати питання навчання і виховання молоді у народних школах. Закон передбачав необхідність проходження педагогічної інтернатури після завершення теоретичного курсу навчання в учительській семінарії. Сьогодні це питання набуває особливої актуальності, адже педагогічній інтернатурі присвячена стаття 23 Закону України «Про повну загальну середню освіту» (2020) [1]. Про необхідність проходження педагогічної інтернатури зазначається також і в Професійному стандарті за професіями «Вчитель початкових класів

закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (2020 р.) [2]. На виконання статті 23 Закону України «Про повну загальну середню освіту», Міністерство освіти та науки України затвердило Положення про педагогічну інтернатуру. Згідно Положення, інтерном вважають особу, яку «призначено вперше на посаду педагогічного працівника», а програма педагогічної інтернатури передбачає «комплекс заходів щодо забезпечення формування та / або розвитку компетентностей, рівня педагогічної майстерності, що укладається педагогом-наставником спільно з інтерном та затверджується наказом керівника закладу освіти» [3]. Також у документі визначено основні завдання, на виконання яких спрямована організація педагогічної інтернатури.

Слід зауважити, що у досліджуваній нами період прийнято ряд нормативних актів, які були спрямовані на підвищення професійної підготовки вчителів початкових шкіл та їх педагогічної кваліфікації: A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter folyó évi 10998. sz. alatt kiadott szabályrendelete, az állami elemi és polgári-iskolai tanító és tanítónő-képezdek igazgatása tárgyában / Положення про організацію освітнього процесу в державних початкових та горожанських учительських семінаріях (1877), Képesítő-vizsgálati szabályzat a m. kir. állami elemi népiskolai tanító- és tanítónőképző-intézetek számára / Положення про організацію підсумкової атестації в державних початкових педагогічних закладах (1914), Розпорядження шкільного відділу Цивільної управи Підкарпатської Русі «О зложеню испытыв учительскоѣ способности» від 18 серпня 1923 за № 19.378, 1938. évi XIV. törvénycikk a tanítóképzésről / Закон XIV «Про професійну підготовку вчителів» (1938) та ін.

Звичайно, що в досліджуваних хронологічних межах у діяльності вчительських семінарій на Закарпатті, педагогічна інтернатура не вирішувала такий широкий спектр завдань, як сьогодні, проте без успішного її проходження здобувач освіти не міг претендувати на одержання кваліфікації вчителя початкової школи. Тобто, педагогічна інтернатура уже на той час була складовою освітнього процесу в закладах педагогічної освіти Закарпаття, натомість сьогодні вона виконує функції професійної адаптації молодого фахівця початкової школи.

Література

1. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

2. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»: Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 р. № 2736. URL : <https://www.me.gov.ua/Detail?lang=uk-UA&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv>

3. Положення про педагогічну інтернатуру: затв. наказом МОН України від 25 жовтня 2021 р. № 1128. URL : http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2021/12/dokument-6145_4_19-21.pdf

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>